

HET DIENSTPERSONEEL VAN DE FAMILIE JEAN JOSEPH DONS DE LOVENDEGHEM-ZAMAN, 1777-1813

In de Sint-Pietersabdij te Gent grijpt van 20 april tot 23 juni 1996 een tentoonstelling plaats onder de titel *Upstairs-Downstairs. Dienstpersoneel in Vlaanderen 1830-1995*. Kadoc Leuven organiseert deze tentoonstelling in opdracht van het Museum voor de Vlaamse Sociale Strijd.

Hieronder vindt u een bijdrage over het dienstpersoneel van de familie Dons de Lovendegem-Zaman te Gent, die aansluit bij de behandelde periode.

Het bezoldigingsboekje meet 11 op 15,5 cm en werd in perkament, met flap, ingebonden. De bladzijden werden niet genummerd en een chronologie van het dienstpersoneel is er niet in terug te vinden. Op drie personen na werden alle gegevens en uitbetalingen in de hedendaagse spelling genoteerd. (1)

Wat die betalingen betreft, zien wij vaak dat pas na een jaar dienst, voor zover dat zij zolang bleven, de gage werd betaald. Anderen stonden erop dat zij vrij regelmatig een voorschot ontvingen, hetgeen zeer nauwkeurig werd bijgehouden. Uit het boekje vernemen wij dat het personeel diende te Gent. Het huis *Lovendeghem*, nu gelegen op de hoek van de Veldstraat en de Volderstraat, werd in opdracht en voor rekening van Alexander August van der Meersche, heer van Barendonk en Berlare, in het begin van de 18e eeuw door de Gentse bouwmeester Bernard de Wilde opgericht. Uiteraard werd het toen naar de bouwheer *Hôtel van der Meersche* genoemd. Door de afbraak van het *Hof van Huele* werd het een hoekhuis.

In 1783 kocht Jean-Joseph Dons, heer van Lovendegem en Ten Broecke, het huis aan voor de som van 5600 pond groten. In 1814, jaar van het Vredesverdrag tussen Britten en Amerikanen, verbleef er de Amerikaanse delegatie. Het jaar daarop werd het huis *Lovendeghem* eigendom van Jean Schamp. (2) Alhoewel pas eigendom van de familie Dons-Zaman in 1783 kunnen wij veronderstellen dat zij wellicht vóór de aankoop het huis hebben bewoond.

DE CATEGORIEËN DIENSTPERSONEEL

Memme

1. Livia De Meijer	Wondelgem	14-0-0*	17.09.1778	17.09.1779
2. Maria Catharina Hijnderickx	Moortzele	12-0-0	31.10.1779	27.07.1780
3. Joanna Catharina De Decker	Landegem	12-0-0	14.11.1782	21.05.1783

* Oorspronkelijk stond er 12-0-0.

Deze voedsters werden uiteraard in dienst genomen naar aanleiding van een geboorte ten huize Jean Dons de Lovendeghem.

In het bezoldigingsboekje vinden wij achteraan de geboortes genoteerd.

Op 16 september 1778 werd omstreeks 6 uur in de avond Augustus Josephus Marië Dons geboren. Hij werd nog dezelfde dag tussen 8 en 9 uur in Sint-Baafs ten doop gehouden. Peter was Jean Dons baron de Lovendeghem en meter Marie Thérèse Josephe Zaman echtgenote van Louis Ferdinand Dons *chevalier de Lovendeghem*.

Wij zien dat Livia de Meijer 's anderendaags reeds in dienst kwam van de familie Jean Joseph Dons en Thérèse Josephe Zaman. Zij bleef 366 dagen in dienst.

Op 31 oktober 1779 schonk Thérèse Zaman omstreeks 9u30 het leven aan een dochter, die tussen 3 en 4 uur in de namiddag in Sint-Baafs Rosalie Marie Coleta Ludovica werd gekerstend. Peter was Louis Ferdinand Dons de Lovendeghem en meter Isabelle Dons echtgenote Franciscus Fredericus Vaerne-wijck.

Diezelfde dag kwam Maria Catharina Hijnderickx als *memme* in dienst. Zij bleef er 271 dagen.

Het huwelijk Dons-Zaman werd nog gezegend met een derde kind. Christine Josephe werd geboren op 14 oktober 1782 om 3u30 in de ochtend en werd om 9u30 in de Sint-Baafskathedraal gedoopt. Peter was Franciscus Fredericus Vaerne-wijck en meter Roberta Carola Josepha Dons gehuwd met jonkheer Martinus van *Boehaut*.

Joanna Catharina de Decker werd pas een maand na de geboorte in dienst genomen. Zij bleef slechts 189 dagen.

Kindermeid

1. Beatrix Constance de Clercq	Menen	8-0-0	05.09.1780	04.07.1781
2. Petronelle van de Velde	Lovendegem	8-0-0	04.07.1781	04.07.1783
3. Coleta Rasi	Gent	10-0-0	09.10.1784	21.10.1784
4. Anne Marie Josephe Leclerc	Charleroi	8-0-0	25.10.1784	21.12.1784
5. Petronelle van de Velde	Lovendegem	8-0-0	23.12.1784	08.08.1796

Wij constateren dat er slechts vier kindermeiden tussen 05.09.1780 en 08.08.1796 werden aangenomen. Petronelle van de Velde werd een tweede maal in dienst genomen. Zij verbleef 13 jaar en 7 maand en 18 dagen bij de

familie Dons-Zaman. Anne Marie Leclerc bleef slechts 58 dagen, Beatrix de Clercq 303 dagen en Coleta Rasi amper 13 dagen.

Toen Petronelle van de Velde haar dienst beëindigde was de jongste dochter Cristine Dons bijna 14 jaar.

Bovenmeid

Josephine van Allewijck	Namen	8-0-0	03.06.1788	30.11.1801
-------------------------	-------	-------	------------	------------

Josephine van Allewijck bleef tot haar overlijden op 30 november 1801 in dienst als bovenmeid. Zij diende 13 jaar 5 maand en 28 dagen. Het bij haar overlijden nog te ontvangen loon werd aan haar zuster Marie Anne op 9.12.1801 uitbetaald. Uit het document blijkt niet of zij een opvolgster heeft gehad. Zie ook onder kamenier.

Kamenier

1. Theresia Gotenraet*	Gent	8-0-0	24.01.1777	vermoedelijk na 24.01.1778
2. Agnes Boeijckens*	Zomergem	11-0-0	08.08.1778	niet vermeld
3. Ferdinande Felix	Oudenaarde	8-0-0	03.02.1779	niet vermeld
4. Bernardine Caveije	Gent	8-0-0	16.09.1779	niet vermeld
5. Marie Stauthaemer	Brugge	8-0-0	14.01.1780	niet vermeld
6. Barbara van der Slaghmolen 147 dagen	Asse	8-0-0	29.04.1780	23.09.1780
7. Joanna Maria Rottier 160 dagen	Kallo	8-0-0	04.10.1780	12.03.1781
8. Theresia de Jonge 70 dagen	St.-Niklaas	8-0-0	13.03.1781	21.05.1781
9. Theresia Plamon 159 dagen	Ronse	11-0-0	28.05.1783	02.11.1783
10. Maria Lambrecht 175 dagen	Hulst	8-0-0	18.11.1783	10.05.1784
11. Joanna Roeck 481 dagen	Gent	8-0-0	07.12.1801	01.04.1803
12. Seraphina Dutour 503 dagen	niet vermeld	9-0-0	23.03.1803	06.08.1804
13. Marie Josephe Boerge 322 dagen	Aat	10-0-0	06.08.1804	23.06.1805

* Geen vermelding van dienst, maar naar de jaarwedde onder de kameniers onder te brengen.

Tussen 24.01.1777 en 23.06.1805 waren er bij de familie Dons-Zaman 13 kameniers in dienst. Tussen mei 1781 en mei 1783 werd er niemand als kamenier in dienst genomen. Opnieuw is er een onderbreking tussen mei 1784 en december 1801, namelijk 17 jaar en 7 maand. De periode is wellicht grotendeels te verklaren door de aanwezigheid van Josephine van Allewijck, die als *bovenmeijssen* werd aanvaard op 03.06.1788 tot haar overlijden in 1801.

Voor vijf kameniers kunnen wij hun aantal dagen dienst niet berekenen daar de datum van het beëindigen van hun dienst niet is bekend. U heeft bemerkt dat wij onder de naam het aantal dagen dienst hebben vermeld.

Theresia de Jonge uit Sint-Niklaas bleef slechts 70 dagen in dienst, Joanna Roeck uit Gent het langst namelijk 481 dagen.

Voor het berekenen van het gemiddeld aantal dagen dienst, hebben wij met het extreem van 70 dagen geen rekening gehouden. Vóór 1800 bedraagt het gemiddeld aantal dagen dienst ongeveer 89, na 1800 ongeveer 417 dagen.

Keukenmeid

1. Marie Françoise van de Hende*	Oudenaarde	14-0-0	07.01.1779	ontving met zekerheid 1 jaar wedde
2. Joanna Felix 492 dagen	Oudenaarde	13-0-0	08.05.1780	11.09.1781
3. Livina Legiest 413 dagen	Gent	13-0-0	11.09.1781	28.10.1782
4. Livina Tekelenberg 5 dagen	Zeveneken	13-0-0	28.11.1782	02.12.1782
5. Marie Thérèse Raelen 155 dagen	Gent	12-0-0	12.12.1782	15.05.1783
6. Joanna Catharina van Broeck 65 dagen	Beveren-Waas	13-0-0	15.05.1783	18.07.1783
7. Catharina Geldof 92 dagen	Heusden	13-0-0	21.08.1783	20.11.1783
8. Marie Weesemael 7 dagen	Dendermonde	11-0-0	25.11.1783	01.12.1783
9. Theresia van Mossevelde 81 dagen	Overmere	12-0-0	15.12.1783	04.03.1784
10. Marie van der Biest 38 dagen	Aalst	12-0-0	08.03.1784	14.04.1784
11. Isabelle van der Haegen 120 dagen	Beerlegem	11-0-0	03.06.1784	30.09.1784
12. Marie Françoise Fanion 23 dagen	Evere	11-0-0	29.09.1784	21.10.1784

13. Marie Jacoba Alvaert 93 dagen	Gent	11-0-0	21.10.1784	21.01.1785
14. Petronelle Joanne Dont 270 dagen	Oudenaarde	11-0-0	21.01.1785	17.10.1785
15. Albertine van der Haegen 444 dagen	Sint-Maria- Oudenhove	11-0-0 1-0-0 opslag per 03.11.1786	03.11.1785	20.01.1787
16. Barbara van Ham 199 dagen	Brecht	12-0-0	31.01.1787	17.08.1787
17. Belle Renier 253 dagen	Izegem	11-0-0	22.08.1787	30.04.1788
18. Maria Anne van Allewijck 21 jaar en 1 dag	Namen	12-0-0	24.03.1782	24.03.1803
19. Anne Marie van Allewijck 1602 dagen	Namen	11-0-0	30.08.1796	18.01.1801
20. Marie Elisabeth d'Hollander weduwe Petrus Frans Bolle 291 dagen	Grimbergen	12-0-0	11.01.1801	28.10.1801
21. Francisca Dossche	Gent, parochie Sint-Niklaas Zaventem	11-0-0	19.01.1801	01.09.1801
22. Cornelia Ristio 44 dagen	Assenede	12-0-0	09.12.1801	09.02.1802
23. Rosalia Claessens 63 dagen	Gent	13-0-0	01.04.1803	23.06.1803
24. Marie Landheere 85 dagen	Gent	13-0-0	23.06.1803	13.07.1803
25. Marie Langendonck 21 dagen	Oudenaarde	13-0-0	11.01.1804	15.05.1804
26. Marie Josephe de Meulemeester 126 dagen	Wervik	13-0-0	07.06.1804	25.06.1804
27. Cecilia Minne 19 dagen	Nieuwkerken- Waas	13-0-0	30.06.1804	03.08.1804
28. Theresia Cuvelier 35 dagen	Charleroi	12-0-0	18.12.1804	05.06.1805
29. Marie Cathrine Sevalier (sic) 170 dagen	Meulestede	9-0-0	18.01.1805	16.08.1805
30. Joanna Lauwaert 211 dagen	Eeklo	12-0-0	06.06.1805	16.08.1805
31. Marie van de Genuchte 72 dagen	Melsele	14-0-0	20.08.1805	niet vermeld
32. Agatha Cornelia Colman	Gistel	6-0-0	24.01.1807	07.02.1807
33. Marie de Koninck 15 dagen				

34. Marie van Allewijck 84 dagen	Namen	12-0-0	28.02.1807	22.05.1807
35. Joanne Pastelerom 16 dagen	Waasmunster	9-0-0	11.04.1809	26.04.1809
36. Marie Cotnie 28 dagen	Gullegem	6-0-0 + 1 kroon voor <i>byloke</i> , (3) <i>foore</i> (4) en nieuwjaar	12.05.1809	08.06.1809
37. Albertine Terlez	niet vermeld	7-0-0 + 3 x 1 kroon	01.06.1809	niet vermeld
38. Theresia Vercruijssen 183 dagen	Merendree	12-0-0 + 3 x 1 kroon	07.12.1809	07.06.1810
39. Theresia de Bru	niet vermeld	4 stuiver per dag zonder meer	17.02.1812	niet vermeld

* Geen vermelding van dienst, maar naar de jaarwedde onder de keukenmeiden onder te brengen.

Tussen 07.01.1779 en 17.02.1812 werden er 39 keukenmeiden te werk gesteld. In duur zijn er twee uitschieters, Marie Anne van Allewijck verbleef er 21 jaar en een nichtje Anne Marie 1602 dagen. Twee hielden het minder dan 10 dagen vol, namelijk Livina Tekelenberg 5 dagen en Marie Weesemael 7 dagen. In de lijst wordt onder de naam het aantal dagen dienst vermeld.

Het gemiddelde aantal dagen dienst, rekening gehouden met de vier vermelde extremen en vier waarvan het uit dienst treden niet is vermeld, bedraagt ongeveer 143 dagen.

Een overzicht:

minder dan 30 dagen: 8

31 dagen tot 60 dagen: 3

61 dagen tot 90 dagen: 6

91 dagen tot 120 dagen: 3

121 dagen tot 150 dagen: 1

151 dagen tot 180 dagen: 2

181 dagen tot 210 dagen: 2

211 dagen tot 240 dagen: 2

241 dagen tot 270 dagen: 2

271 dagen tot 300 dagen: 1

...

meer dan 400 dagen maar minder dan 500: 3

...

1602 dagen: 1

...

21 jaar: 1.

Knecht

1. Jean Louis Buijck	Wervik	8-0-0	04.08.1778	niet vermeld
2. Jean Rousseau	Warneton	8-0-0	07.12.1778	niet vermeld
3. Emanuel Couvreur	Ronse	7-0-0	16.03.1777	niet vermeld
4. Christiaan Schirrm	Braun/ Silesië (5)	8-0-0	13.05.1780	niet vermeld
5. Karel de Clercq 220 dagen	Nevele	8-0-0	16.01.1781	23.08.1781
6. Joannes Josephus Dirix 182 dagen	Gent	8-0-0	19.10.1781	18.04.1782
7. Pieter Jacobus Bauwens 446 dagen	Leupegem	8-0-0	18.04.1782	07.07.1783
8. Pieter Jozef Simon 121 dagen	Ieper	8-0-0	12.07.1783	09.11.1783
9. Jan Baptiste Albrecht 98 dagen	Zingem	8-0-0	12.11.1783	17.02.1784
10. François Apeldooren	Vucht bij 's Hertogenbosch	8-0-0	19.02.1784	niet vermeld
11. Joannes de Buck 51 dagen	Sint-Pieters Gent	8-0-0	10.05.1784	29.06.1784
12. Bernardus Verbeke 93 dagen	Hamme	8-0-0	30.06.1784	30.09.1784
13. Bernardus Schietse 72 dagen	Gavere	8-0-0	08.10.1784	18.12.1784
14. Paulus Martens 266 dagen	Aalst	8-0-0	25.01.1785	17.10.1785
15. Josephus Geers 377 dagen	Melle	7-0-0	22.10.1785	02.11.1786
16. Jan Baptiste van de Velde 269 dagen	Sint-Pieters Gent	7-0-0	06.11.1786	01.08.1787
17. Pieter Ludovicus Dooge 1284 dagen	Waasmunster	8-0-0	03.08.1787	06.02.1791
18. Carolus Franciscus de Geetere 64 dagen	Oostwinkel	8-0-0	12.02.1794	16.04.1794
19. Jan Baptiste Dobbelaere 65 dagen	Lovendegem	7-0-0	31.10.1803	03.01.1804
20. Jacobus Coquijt 1109 dagen	Drongen	10-0-0	01.05.1803	13.05.1806
21. Constantinus de Porre 126 dagen	Leeuwergem	10-0-0	04.02.1806	09.06.1806
22. Geraard van Allewijck	Namen	<i>windt geene gagie</i>		

volgens de conditie *degonne ik met sijne moeder hebben aengegaen dan alleenelick ende simpelick voor den kost ende voor so lange als het aen mij als meester van den*

selven huijse sal believeen en ook niet langer sonder dat den meer geseijden Geeraert van Allewijck nocte sijne moeder, waer het saeken den heer Jan Dons genaedige den meergeseijden Geeraert van Allewijck te doen verhuysen en dan sijne nocte den meergeseijden Geeraert van Allewijck ongenaemt niet het minste ten laste van den meergeseijden Jan Dons konnen nocte mogen pretenderen. (6)

		4-0-0	vanaf 01.03.1807	08.10.1807
222 betaalde dagen		zonder meer		
23. Alexander Struijveldt	Lovendegem	7-0-0	18.01.1809	01.04.1809
74 dagen		zonder meer		
moest tevens instaan voor het dagelijks vegen en kuisen van de keuken en verder al de werken uitvoeren die hem door Jan Dons zullen worden opgedragen. Die werken konden zowel binnens- als buitenshuis plaatsgrijpen.				
24. Ferdinand Polfliet	Drongen	7-0-0 + 1	01.04.1809	03.05.1809
33 dagen		kroon op Nieuwjaar voor <i>eene</i> <i>foore</i> en <i>eene</i> <i>bijlocke</i> (7)		
als knecht en werkmans voor Gent en Lovendegem		zonder meer		
25. Hendrik Mommens	Bertem bij Leuven	10-0-0 + 3 x 1 kroon	21.12.1809	25.03.1810
ten huize van Jean Dons in de Veldstraat 95 dagen				
26. Antoon Zaman	Verrebroek	10-0-0 + 3 x 1 kroon	12.04.1810	12.02.1811
307 dagen		zonder meer		
27. Felix Marigoet	Erpe	8 stuiver per dag*	25.08.1812	05.09.1813
376 dagen				

* *t'eijsde maete t'eijsde gelde dat is te seggen alle dagen uijt (betaald) sonder voorders. Vanaf 24 juli ontving hij 8 stuiver per dag boven kost en drank.*

Tussen 04.08.1778 en 05.09.1813 waren 27 knechten in dienst, van vijf kennen wij de dag van *verhuisinge* (8) of uitdiensttreding niet. Tussen februari 1791 en februari 1794, en tussen april 1794 en oktober 1803 zouden geen knechten zijn aanvaard, althans volgens het bezoldigingsboekje.

Het gemiddelde aantal dagen dienst bedroeg, rekening gehouden met 5 niet gekende data van uitdiensttreding en een speciaal geval, Geraard van Allewijck, ongeveer 209 dagen.

In dienst:

minder dan 3 maanden: 6

meer dan 3 maar minder dan 6: 6

meer dan 6 maar minder dan 9: 4

meer dan 9 maar minder dan 12: 1

meer dan 12 maar minder dan 15: 3

meer dan 15 maanden: 2

Koetsier

1. Nicolas Champagne*	Le Chêne bij Reims (9)	12-0-0	13.07.1778	niet vermeld
2. Pieter van Bulck 5 jaar en 125 dagen	Ranst Brabant	12-0-0	05.02.1779	09.06.1784
3. Geraard Verhaegen* 105 dagen	Oostakker	12-0-0	13.06.1784	25.09.1784
4. Philips Pieters 228 dagen	Eksaarde	11-0-0	27.09.1784	13.05.1785
5. Ludovicus de Jager 83 dagen	Mariakerke	12-0-0	13.05.1785	03.08.1785
6. Jacobus de Witte 18 jaar en 185 dagen	Sinaai	11-0-0	07.08.1785	07.02.1804
7. Ferdinandus Goddijn 141 dagen	Torhout	9-0-0 + een kroon	07.12.1806	26.04.1807
8. Benedictus Thol 395 dagen	Asper	10-0-0	04.05.1807	01.06.1808
9. Jan Baptiste Tonel 441 dagen	Poeke	10-0-0 zonder meer	01.06.1808	15.08.1809

Met hem werd verder ook overeengekomen dat hij de hof te Lovendegem zal beplanten, bezaaien en onderhouden.

* Geen vermelding van dienst, maar naar de jaarwedde onder de koetsiers onder te brengen

Tussen 13.07.1778 en 15.08.1809 waren er negen koetsiers in dienst. Wel valt op dat tussen 07.02.1804 en 07.12.1806 volgens het archiefstuk geen koetsier in dienst zou zijn geweest.

Met uitsluiting van de extremen, Pieter van Bulck en Jacobus de Witte, en ook Nicolas Champagne, bedraagt het gemiddelde aantal dagen dienst bij de koetsiers 217 dagen.

Hovenier

1. Pieter van de Winckele 133 dagen	Koolkerke	14-0-0 zonder meer	14.11.1788	26.03.1789
2. Josephus Dierickx Hij was volgens onderstaande tekst reeds als hovenier werkzaam te Lovendegem. 1089 dagen		2-0-0	25.02.1797	17.02.1800 verkoopdag van de koeien

Op den 25 februari 1797 heeft Josephus Dierickx hovenier te Lovendeghem begonst mijne koeien op te passen waer vooren hij geene andere belooninge volgens acort met den

meergeseijden Joannes (werd niet in Josephus gewijzigd) *aegegaen en vermag te preterenderen als £ 2-0-0 t'sjaers ende dat den meergeseijden Joannes (= Josephus) Dierieckx simpelick maer vermogen te profiteren de gekeerende melck degonne ick niet noodig en sal oordeelen voor mij ofte door mijn orders andersins oordeelen sal te gebruiken, sonder dat den meerseseijden Joannes (= Josephus) Dierickx in eenige deelen andersins gerecht sal sijn iet voorders te konnen of te mogen te preterenderen ende alle de baeten ofte profijte der voorsejde koijen provenierende sullen sijn ende blijven t'mijnen profijte als mij alles competerende, voorders en profiteert den meergeseijden Joannes (= Josephus) Dierickx geene jaerlijcksche gagie aegesien hij alle weken sijnen gemeriteerden daeghe-lijckschen aerbijs loon promptelijck geniet ende voldaan word. (10)*

Josephus leidde op 11 augustus 1797 een tweede *koijbeeste* van Gent naar Lovendegem, waar hij deze eveneens zal hoeden aan dezelfde voorwaarden, 2-0-0 op jaarbasis, met dien verstande dat de berekening voor deze koe zal aanvangen vanaf 11 augustus. Hij werd dan ook vanaf die dag tot 17.02.1800 betaald, de dag dat de koeien werden verkocht.

* eerst stond Joannes, betalingen spreken steeds over Josephus.

3. Jacobus Capelle De betaling greep plaats op zondag.	niet vermeld	12 stuivers per dag zonder meer	15.02.1804	niet vermeld
4. Joannes Franciscus Minne 78 dagen	Merendree	9-0-0	09.12.1806	24.02.1807

Diende ook als knecht in het huis te Gent *als buiten goederen*, hofsteden, bossen te werken, verder land en meersen *op alle mejne woonhuijse* te bewerken, om te spitten en te bemesten volgens de instructies.

Vanaf 01.06.1808 kwam Jan Baptiste Tonel uit Poeke als koetsier in dienst van de familie Dons, hij diende ook in te staan voor het beplanten, bezaaien en onderhouden van de hof te Lovendegem. Hij bleef in dienst tot 15.08.1809.

Voor het hoeden van de koeien op het kasteel te Lovendegem werd vanaf 14.11.1788 tot 31.08.1789 Josijne Vermeeren in dienst genomen. Haar basisjaarwedde bedroeg 4-0-0 zonder meer. Zij genoot dus niet het teveel aan karnemelk. Zij bleef 291 dagen.

Jager-jachtbewaarder

1. Philippus de Vlieger*	Merendree	7-0-0	28.09.1788	28.09.1789
2. Philippus de Vlieger*	Merendree	7-0-0**	30.09.1789	23.12.1789
3. Carolus van Laere***	Lovendegem	7-0-0**	25.12.1789	10.01.1791

* Jager.

*** Jager en jachtbewaarder.

** zonder bijkomende vergoedingen.

Deze functie was uiteraard bestemd voor het domein te Lovendegem. Wij zien dat Philippus de Vlieger na een jaar dienst met een dag verschil opnieuw werd aangenomen. Doch niet voor lang want op Kerstmis 1789 werd hij vervangen

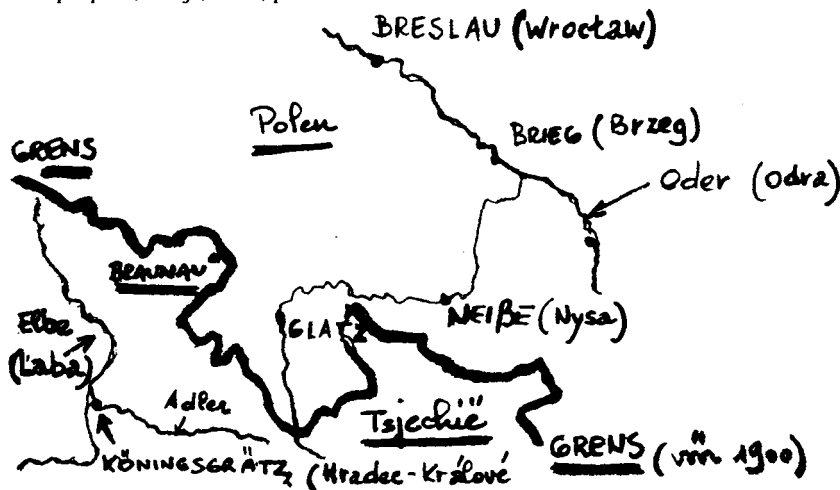
door Carolus van Laere. In het bezoldigingsboekje noteerde de heer des huizes dat Van Laere geen loon zal worden uitbetaald *gesien hij bij de stucken wild inbringende, daarvan iederen keer de recompentie genied.*

De Vlieger bleef 451 dagen, en Van Laere 382 in dienst.

Wij constateren dat er een vrij groot verloop bestond onder het dienstpersoneel, enkele extremen niet in acht genomen. Het merendeel van het personeel was afkomstig uit de huidige provincie Oost-Vlaanderen. Onder het personeel waren er vier buitenlanders. Een familie, namelijk Van Allewijck was de familie Dons zeer trouw, niet minder dan vier leden dienden er een vrij lange tijd.

VOETNOTEN

1. Rijksarchief Gent, Algemeen Familiefonds, nr. 4809. Deponering Dons de Lovendeghem.
2. Stad Gent, Museum vander Haeghen, *Britten en Amerikanen in Gent. Het Vredesverdrag van 1814*, tentoonstelling juli-augustus 1979, catalogus, p. 22, nr. 46.
3. Bijlokefoor, jaarmarkt die gehouden werd binnen de muren van de Bijloke, later op de Houtlei, in de maand augustus, soms ook *zomerfoore* geheten. Afgeschapt in 1861.
Met dank aan dr. Maurits Gysseling.
4. Foor voor de kermismarkt of jaarmarkt. Lodewijk Lievevrouw-Coopman, *Gents Woordenboek*, dl. 1, Ledeberg, 1974, p. 393.
5. Streek gelegen in Centraal-Europa. Sedert de Middeleeuwen twistappel tussen Polen, Bohemen en de Duitse Staten. In 1526 door de Habsburgers geannexeerd, vervolgens door Pruisen in de 18e eeuw. In 1945 grotendeels aan Polen toegewezen (op basis van de bestaande grenzen vóór 1900). Braunau, zie bijgaande schets. Le Robert Micro Poche, *Dictionnaire de Noms propres*, Parijs, 1994, p. 524.

Bron: C. Diercke, E. Gaebler, Diercke Schul-Atlas, Braunschweig, 1909, p. 153-154.

6. Geraard van Allewijck werd volgens het accoord, afgesloten tussen zijn moeder en Jan Dons, aangenomen voor kost en inwoon, zolang het J. Dons beliefdde. Moeder noch zoon konden bij ontslag(name) geen aanspraak maken op enige vergoeding.

7. Zie noot 3 en 4.
8. *Verhuijsinge*, hiermee werd bedoeld het verlaten van de dienst uit eigen beweging en het ontslagen worden. Uit de inhoud van het boekje kunnen wij het onderscheid niet afleiden.
9. Le Chêne (département Marne), zuidwestelijk op ongeveer 10 km van Châlons-sur-Marne gelegen. Als plaatsaanduiding was Reims uiteraard toen meer gekend.
10. Josephus Dierickx ontving als bijkomende vergoeding voor het houden van de koeien het overschot aan karnemelk. De mest bleef aan Jan Dons. Zijn werk als hovenier werd hem wekelijks uitbetaald.

Erik L. SCHEPENS
